

Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA
MICHAL BOBEK
prednesené 16. júla 2020¹

Vec C-761/18 P

**Päivi Leino-Sandberg
proti**

Európskemu parlamentu

„Odvolanie – Prístup k dokumentom inštitúcií Európskej únie – Nariadenie (ES) č. 1049/2001 – Žiadosť tretej osoby o prístup k dokumentu, ktorý bol v čase podania žiadosti predmetom konania na Všeobecnom súde – Odmietnutie Európskeho parlamentu poskytnúť prístup z dôvodu ochrany súdneho konania – Žaloba o neplatnosť – Zastavenie konania vzhľadom na zverejnenie požadovaného dokumentu na internetovom blogu jeho adresáta – Predmet žaloby o neplatnosť – Pretrvávajúci záujem na konaní – Súdne dôsledky vyplývajúce zo zverejnenia verzie požadovaného dokumentu adresátom“

I. Úvod

1. „Cestovanie bez pohybu“ je pre fanúšikov sci-fi navždy spojené s knihou Duna² od Franka Herberta a s jej nezvyčajným fantastickým spracovaním vo filme Davida Lyncha z roku 1984.³
2. Je však podľa nariadenia (ES) č. 1049/2001 o prístupe verejnosti k dokumentom Európskeho parlamentu, Rady a Komisie⁴ možné „sprístupnenie bez odovzdania“? Práve v tejto metaforickej skratke spočíva základná otázka tohto odvolania.
3. Pani Päivi Leinová-Sandbergová požiadala o prístup k dokumentu Európskeho parlamentu. Jej žiadosť bola zamietnutá s odôvodnením, že adresát požadovaného dokumentu ho napadol na Všeobecnom súde.⁵ Podľa Parlamentu tento dokument nebolo možné sprístupniť vzhľadom na ochranu súdneho konania podľa článku 4 ods. 2 druhej zarážky nariadenia č. 1049/2001. Pani Leinová-Sandbergová podala proti tomuto rozhodnutiu na Všeobecný súd žalobu o neplatnosť. Adresát uvedeného dokumentu však uverejnil verziu požadovaného dokumentu na svojom (súkromnom) internetovom blogu bez toho, aby o tom pani Leinová-Sandbergová alebo Parlament vedeli. Všeobecný súd z toho dôvodu konštatoval, že konanie sa zastavuje, pretože požadovaný dokument už je k dispozícii na internete.

1 Jazyk prednesu: angličtina.

2 Prvé vydanie vyšlo vo vydavateľstve Chilton vo Filadelfii v roku 1965.

3 Iní si však Travelling Without Moving spájajú skôr s názvom tretieho štúdiového albumu britskej funkovej a acid jazzovej hudobnej skupiny Jamiroquai, ktorý vyšiel v roku 1996.

4 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady z 30. mája 2001 (Ú. v. ES L 145, 2001, s. 43; Mim. vyd. 01/003, s. 331).

5 V tomto konaní bol vyhlásený rozsudok z 22. marca 2018, De Capitani/Parlament (T-540/15, EU:T:2018:167).

4. Aké sú právne dôsledky pre konanie na súde Únie, ak tretia osoba zverejnení na internete verziu dokumentu, ktorý je predmetom žiadosti o prístup na základe nariadenia č. 1049/2001? Je možné konštatovať, že žaloba proti zamietnutiu poskytnutia prístupu k tomuto dokumentu sa stala bezpredmetnou a žalobca už nemá ďalší záujem na výsledku konania, aj keď pôvodné zamietavé rozhodnutie inštitúcie, ktorá prístup zamietla, stále platí, pričom žalobca nikdy nezískal autentickú verziu dokumentu, o ktorý dotknutú inštitúciu žiadal?

II. Právny rámec EÚ

A. Nariadenie č. 1049/2001

5. Článok 1 nariadenia č. 1049/2001 stanovuje:

„Účelom tohto nariadenia je:

- a) vymedziť pravidlá, podmienky a obmedzenia z dôvodu verejného alebo súkromného záujmu, ktorými sa spravuje právo na prístup k dokumentom Európskeho parlamentu, Rady a Komisie (ďalej len ‚orgány‘), ako sa ustanovuje v článku 255 Zmluvy o ES, takým spôsobom, aby sa zaistil čo najširší prístup k dokumentom;
- b) stanoviť pravidlá, ktoré zabezpečia čo najľahšie možné uplatňovanie tohto práva, a
- c) podporiť dobrú administratívnu prax v prístupe k dokumentom.“

6. Článok 2, nazvaný „Adresát a rozsah pôsobnosti“, uvádza:

„1. Každý občan únie a každá fyzická alebo právnická osoba s bydliskom alebo sídlom v niektorom členskom štáte má právo na prístup k dokumentom orgánov v súlade s pravidlami, podmienkami a obmedzeniami určenými v tomto nariadení.

...“

7. Článok 3 stanovuje niektoré definície na účely nariadenia č. 1049/2001:

....

- a) ‚dokumentom‘ sa rozumie akýkoľvek obsah bez ohľadu na to, aké je jeho médium (napísaný na papieri alebo uložený v elektronickej forme alebo ako zvukový, vizuálny alebo audiovizuálny záznam), týkajúci sa akejkoľvek veci vzťahujúcej sa na politiku, činnosť a rozhodnutia, ktoré spadajú do oblasti pôsobnosti príslušného orgánu;
- b) ‚treťou osobou‘ sa rozumie akákoľvek fyzická alebo právnická osoba alebo akýkoľvek subjekt mimo príslušného orgánu, vrátane členských štátov, iných orgánov alebo inštitúcií patriacich do spoločenstva alebo mimo neho a tretie krajiny.“

8. Článok 4 nariadenia č. 1049/2001 znie:

„1. Orgány odmietnu prístup k dokumentu v prípade, ak by sa jeho zverejnením porušila ochrana:

- a) verejného záujmu týkajúceho sa:
  - verejnej bezpečnosti,

- obrany a vojenských vecí,
  - medzinárodných vzťahov,
  - finančnej, menovej alebo hospodárskej politiky spoločenstva alebo niektorého členského štátu;
- b) súkromia alebo bezúhonnosti jednotlivca, predovšetkým v súlade s právnymi predpismi spoločenstva týkajúcimi sa ochrany osobných údajov.

2. Orgány odmietnu prístup k dokumentu v prípade, keď by sa jeho zverejnením porušila ochrana:

- obchodných záujmov fyzickej alebo právnickej osoby, vrátane duševného vlastníctva,
- súdneho konania a právneho poradenstva,
- účelu inšpekcií, vyšetrovania a kontroly,

pokiaľ nepreváži verejný záujem na jeho zverejnení.

...

7. Výnimky stanovené v odsekoch 1 až 3 sa vzťahujú iba na obdobie, v priebehu ktorého je ochrana odôvodnená na základe obsahu daného dokumentu. Výnimky môžu platiť najviac na obdobie 30 rokov...“

9. Podľa článku 6 ods. 1 nariadenia č. 1049/2001 žiadateľ nie je povinný uviesť dôvod svojej žiadosti.

10. Článok 10 ods. 2 nariadenia č. 1049/2001 stanovuje:

„Ak dokument už bol uvoľnený na zverejnenie príslušným orgánom a je žiadateľovi ľahko prístupný, orgán si môže splniť svoju povinnosť poskytnúť prístup k dokumentom tak, že žiadateľa informuje o tom, ako môže požadovaný dokument získať.“

III. Skutkové okolnosti a konanie

A. Okolnosti predchádzajúce sporu a konanie na Všeobecnom súde

11. Skutkové okolnosti veci samej a konanie na Všeobecnom súde, ako vyplývajú z napadnutého uznesenia⁶ a zo spisu, možno zhrnúť nasledovne.

12. Vo svojom rozhodnutí A(2015) 4931 (ďalej len „požadovaný dokument“) z 8. júla 2015 Európsky parlament odmietol poskytnúť pánovi Emiliovi De Capitanimu prístup k dokumentom LIBE-2013-0091-02 a LIBE-2013-0091-03 obsahujúcim štvrtú kolónku dvoch tabuliek vypracovaných v rámci v tom čase prebiehajúcich trialógov. Pán De Capitani podal 18. septembra 2015 proti tomuto zamietavému rozhodnutiu žalobu o neplatnosť na Všeobecný súd (ďalej len „vec De Capitani“).

⁶ Uznesenie z 20. septembra 2018, Leino-Sandberg/Parlament (T-421/17, neuvverejnené, EU:T:2018:628).

13. Medzičasom pán De Capitani uverejnil 12. júla 2015 komentovanú verziu požadovaného dokumentu v rámci blogu.⁷ V otvorenej verzii blogového príspevku vo formáte HTML však boli časti textu upravené. Časti viet alebo celé odseky boli vyznačené tučným písmom, iné časti boli zvýraznené kurzívou, pričom niektoré vety boli podčiarknuté a isté časti textu boli zrejme vynechané. Autor blogu tiež text viackrát doplnil a vyjadril svoje vlastné postoje alebo nesúhlas s konštatovaniami Parlamentu.

14. V decembri 2016, keď bola vec De Capitani prejednávaná na Všeobecnom súde, pani Päivi Leinová-Sandbergová (ďalej len „odvolateľka“), ktorá bola v tom čase profesorkou medzinárodného a európskeho práva na Univerzite severného Fínska, požiadala Európsky parlament (ďalej len „odporca“), aby jej poskytol prístup k rozhodnutiu Parlamentu, ktorého sa týkala žiadosť pána De Capitaniho. Uviedla, že prístup k požadovanému dokumentu potrebuje z dôvodu dokončenia dvoch výskumných projektov, ktoré viedla.

15. Dňa 23. januára 2017 odporca odmietol umožniť odvolateľke prístup k požadovanému dokumentu s odôvodnením, že by sa tak porušila ochrana súdneho konania, ako to vyplýva z druhej zarážky článku 4 ods. 2 nariadenia č. 1049/2001. Odvolateľka následne podala opakovanú žiadosť.

16. Rozhodnutím A(2016) 15112 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“) z 3. apríla 2017 odporca potvrdil svoje odmietnutie poskytnúť odvolateľke prístup k požadovanému dokumentu. Predovšetkým konštatoval, že zamietavé rozhodnutie týkajúce sa pána De Capitaniho bolo v tom čase napadnuté na Všeobecnom súde a jeho zverejnenie by ovplyvnilo právo na spravodlivý proces a rovnosť zbraní účastníkov konania. Okrem toho by zverejnenie v širšom kontexte umožnilo vonkajší tlak na súdne konanie a nevyhnutne by narušilo jeho pokojný priebeh.

17. Odvolateľka podala 6. júla 2017 na Všeobecný súd žalobu o neplatnosť napadnutého rozhodnutia. Odporca následne predniesol svoje vyjadrenie k žalobe.

18. Opatrením na zabezpečenie priebehu konania zo 14. novembra 2017, ktoré bolo prijaté podľa článku 89 Rokovacieho poriadku Všeobecného súdu, tento súd upozornil odvolateľku na to, že pán De Capitani zverejnil požadovaný dokument vo vyššie uvedenom blogu.⁸ Všeobecný súd odvolateľku požiadal, aby uviedla, či získala zadostučinenie tým, že už mala prístup k požadovanému dokumentu online.

19. Odvolateľka odpovedala 30. novembra 2017 v tom zmysle, že o dostupnosti požadovaného dokumentu na internete sa dozvedela, až keď ju o tom informoval Všeobecný súd. Uviedla, že skutočnosť, že tento dokument je prístupný na internete, pre ňu nepredstavuje uspokojivé vyriešenie sporu.

20. Všeobecný súd následne požiadal účastníkov konania, aby sa v rámci druhej výmeny vyjadrení sústredili na prípustnosť žaloby odvolateľky. V januári 2018 odvolateľka predložila repliku. Dňa 9. marca 2018 odporca predložil svoju dupliku. Uviedol v nej najmä, že o zverejnení požadovaného dokumentu na internete sa aj on sám dozvedel až po tom, ako ho o tom informoval Všeobecný súd. Podľa odporcu zo skutočnosti, že odvolateľka už vie o uvedenom zverejnení, vyplýva, že jej žaloba o neplatnosť sa stala bezpredmetnou. Parlament preto v duplike požiadal o zastavenie konania.

21. V listoch z 15. marca 2018 Všeobecný súd informoval účastníkov konania, že sa nezaoberal návrhom Parlamentu, aby bolo konanie zastavené, pretože uvedený návrh nebol predložený formou samostatného podania tak, ako to vyžaduje článok 130 ods. 2 rokovacieho poriadku.

⁷ Na internetovej stránke: www.free-group.eu/2015/07/12/eus-laws-are-like-sausages-you-should-never-watch-them-being-made (spis na Všeobecnom súde obsahuje tento text vo verzii, ktorá bolo naposledy otvorená 21. mája 2020).

⁸ Poznámka pod čiarou 7 vyššie, v ktorej generálny advokát uviedol príslušný hypertextový odkaz.

22. Dňa 27. marca 2018 Parlament v osobitnom dokumente podal návrh, aby Všeobecný súd zastavil konanie. Subsidiárne odporca navrhol, aby Všeobecný súd zamietol žalobu odvolateľky ako neprípustnú alebo nedôvodnú a uložil jej povinnosť nahradiť trovy konania.

23. Všeobecný súd vyzval 5. apríla 2018 odvolateľku, aby predniesla pripomienky k návrhu odporcu na zastavenie konania. Odvolateľka vo svojej odpovedi zdôraznila, že ona sama ani odporca nevedeli o tom, že pán De Capitani sprístupnil požadovaný dokument vo svojom internetovom blogu, kým ich na to Všeobecný súd neupozornil. Tvrdila, že keď sa dokument umiestni na blog súkromnej osoby niekde v internetovom priestore, nemožno celkom hovoriť o „zverejnení“. Okrem toho uviedla, že rozhodnutie Európskeho parlamentu o odmietnutí, ktoré je stále platné, nemôže byť imúnne voči súdnemu preskúmaniu len preto, že niekto zverejnil požadovaný dokument v rámci blogu.

24. Medzitým v čase, keď pokračovalo konanie na prvom stupni v tejto veci, Všeobecný súd 22. marca 2018 rozhodol vo veci De Capitani. Zrušil rozhodnutie Parlamentu týkajúce sa pána De Capitaniho a konštatoval, že Parlament porušil prvý pododsek článku 4 ods. 3 nariadenia č. 1049/2001, keď odmietol v priebehu legislatívneho postupu prístup k štvrtej kolónke dotknutých dokumentov z dôvodu, že by to vážne narušilo jeho rozhodovací proces.⁹

B. Napadnuté uznesenie a konanie na Súdnom dvore

25. Všeobecný súd vo svojom uznesení z 20. septembra 2018 („napadnuté uznesenie“)¹⁰ rozhodol o zastavení konania o žalobe odvolateľky.

26. Konštatoval najmä, že žaloba o neplatnosť rozhodnutia, ktorým sa zamietá prístup k dokumentom, sa stáva bezpredmetnou, keď dotknuté dokumenty zverejnila tretia osoba, pričom žiadateľ k nim má prístup a môže ich použiť zákonným spôsobom rovnako, ako keby ich získal na základe žiadosti v zmysle nariadenia č. 1049/2001.¹¹ Samotný adresát požadovaného dokumentu sprístupnil jeho úplné znenie, a preto je nepochybné, že odvolateľka tento dokument mohla použiť úplne zákonným spôsobom na účely svojej univerzitnej práce.¹²

27. Okrem toho podľa Všeobecného súdu nie je pravdepodobné, že by sa údajná protiprávnosť odmietnutia prístupu zopakovala aj v budúcnosti za iných okolností, ako boli osobitné okolnosti prejednávanej veci. Odmietnutie odporcu poskytnúť prístup k požadovaným dokumentom bolo osobitne spojené s prejednávanou vecou a malo *ad hoc* povahu, pretože po prvé vec De Capitani bola stále prejednávaná, a po druhé žiadosť odvolateľky bola podaná v kontexte intenzívnych blogových diskusií a stanovísk, ktoré pravdepodobne mohli ovplyvniť postoj odporcu vo veci.¹³ Okrem toho požadovaný dokument zverejnil jeho adresát, a nie odporca, a odvolateľka preto nemôže tvrdiť, že odporca sa spoliehal na taktiku oddiaľovania spočívajúcu v čakaní na možnú žalobu podanú na súd Únie pred zverejnením dokumentu, ktorého sprístupnenie bolo predmetom žiadosti.¹⁴

28. Všeobecný súd preto dospel k záveru, že žaloba odvolateľky sa stala bezpredmetnou vzhľadom na to, že pán De Capitani požadovaný dokument zverejnil. Preto viac neexistoval dôvod rozhodnúť o žalobe ani o návrhoch na vstup vedľajšieho účastníka do konania, ktoré podali Fínska republika a Švédске kráľovstvo. Všeobecný súd rozhodol, že účastníci konania znášajú svoje vlastné trovy konania. Rovnako rozhodol, že Fínska republika a Švédске kráľovstvo znášajú svoje vlastné trovy konania.

⁹ Rozsudok z 22. marca 2018, De Capitani/Parlament (T-540/15, EU:T:2018:167).

¹⁰ Uznesenie z 20. septembra 2018, Leino-Sandberg/Parlament (T-421/17, neuvverejnené, EU:T:2018:628).

¹¹ Bod 27 napadnutého uznesenia.

¹² Bod 28 napadnutého uznesenia.

¹³ Bod 33 napadnutého uznesenia.

¹⁴ Bod 35 napadnutého uznesenia.

29. Odvolateľka v tomto odvolaní navrhuje, aby Súdny dvor zrušil napadnuté uznesenie, vydal vo veci konečný rozsudok a uložil odporcovi povinnosť nahradiť trovy konania vrátane trov vedľajších účastníkov konania.

30. Na podporu svojho odvolania uvádza odvolateľka dva odvolacie dôvody. Po prvé sa podľa nej Všeobecný súd dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď dospel k záveru, že žaloba je už bezpredmetná. Po druhé sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia a procesných chýb, keď konštatoval, že odvolateľka už nemá záujem na konaní.

31. Vo svojom vyjadrení k odvolaniu Parlament tvrdí, že oba odvolacie dôvody sa majú zamietnuť buď ako čiastočne neprípustné a čiastočne nedôvodné, alebo ako nedôvodné.

32. Odvolateľka tiež predložila repliku a Parlament dupliku.

33. Fínska republika a Švédske kráľovstvo vstúpili do konania ako vedľajší účastníci konania na podporu odvolateľky.

IV. Posúdenie

34. Tieto návrhy sú rozdelené nasledovne. Najprv preskúmam vzťah medzi dvoma odvolacími dôvodmi odvolateľky a predovšetkým rozdiel medzi predmetom (alebo cieľom) žaloby o neplatnosť a (zostávajúcim) ďalším záujmom na konaní v prípade, že pôvodný predmet konania skutočne stratil účel (A). Následne posúdím prvý odvolací dôvod (B). Keďže sa s odvolateľku zhodujem v tom, že predmet tohto sporu nezanikol a prvému odvolaciemu dôvodu preto treba vyhovieť, budem sa následne len stručne venovať druhému odvolaciemu dôvodu (C) a potom tieto návrhy uzavriem zameraním sa na rozsah tohto odvolania (D).

A. Vzťah medzi dvoma odvolacími dôvodmi odvolateľky

35. Odvolateľka vo svojom odvolaní uvádza dve tvrdenia: po prvé sa Všeobecný súd dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď konštatoval, že žaloba je *už bezpredmetná*; po druhé sa tento súd dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď dospel k záveru, že odvolateľka *už nemá záujem* na konaní.

36. Pokiaľ ide o vzťah medzi uvedenými dvoma odvolacími dôvodmi, odvolateľka tvrdí, že napadnuté uznesenie neprimerane spája údajnú bezpredmetnosť žaloby o neplatnosť a záujem na konaní. Ide predsa o dva samostatné právne koncepty, ktoré majú byť posúdené samostatne. Odporca sa domnieva, že potreba pokračujúcej existencie predmetu žaloby sa má posudzovať spolu s pokračujúcou existenciou záujmu na konaní.

37. Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora musí *záujem na konaní* pri zohľadnení predmetu žaloby existovať v etape podania žaloby, ktorá je v opačnom prípade neprípustná. Predmet sporu má rovnako ako záujem na konaní pretrvávajúť až do vyhlásenia konečného rozhodnutia súdu, inak musí byť konanie zastavené, čo predpokladá, že žaloba môže v prípade úspechu priniesť prospech účastníkovi konania, ktorý ju podal.¹⁵

¹⁵ Pozri napríklad rozsudky zo 7. júna 2007, Wunenburger/Komisia (C-362/05 P, EU:C:2007:322, bod 42); zo 17. apríla 2008, Flaherty a i./Komisia (C-373/06 P, C-379/06 P a C-382/06 P, EU:C:2008:230, bod 25); z 28. mája 2013, Abdulrahim/Rada a Komisia (C-239/12 P, EU:C:2013:331, bod 61); z 9. novembra 2017, HX/Komisia (C-423/16 P, EU:C:2017:848, bod 30); z 23. novembra 2017, Bionorica a Diapharm/Komisia (C-596/15 P a C-597/15 P, EU:C:2017:886, body 84 a 85), a zo 4. septembra 2018, ClientEarth/Komisia (C-57/16 P, EU:C:2018:660, bod 43).

38. Žalobca si môže *zachovať záujem* na zrušení rozhodnutia s cieľom dosiahnuť uvedenie svojej situácie do pôvodného stavu alebo s cieľom dosiahnuť, aby autor napadnutého aktu v budúcnosti urobil náležité zmeny a zabránil tak nebezpečenstvu, že sa bude opakovať protiprávny stav, ktorý tento akt údajne obsahuje.¹⁶

39. Súhlasím s odporcom, že predmet žaloby o neplatnosť a pretrvávajúci záujem na konaní sa môžu do istej miery prekrývať. Je tiež zjavné, že používaná terminológia nie je vždy jednotná. Napríklad popri výraze „predmet“ sporu sa v rovnakom význame používajú slová ako „cieľ“, „podstata“ alebo dokonca „zámer“. Rovnako v prípade, že je jasné, že príslušná inštitúcia požadovaný dokument medzičasom sprístupnila, a žiadateľovi sa teda v súvislosti s jeho pôvodnou žiadosťou v zásade vyhovel, Súdny dvor zvyčajne preskúma aj záujem na konaní, čo môže viesť k zániku „predmetu“ žaloby, ktorý sa skúma ako jeden z aspektov v celkovom kontexte otázky, či ešte existuje pretrvávajúci záujem na konaní.¹⁷

40. Z logického pohľadu však Súdny dvor naozaj rozlišuje medzi dvoma druhmi záujmu: prvým je *pôvodný* záujem žalobcu na konaní a druhým je *zostávajúci, ďalší* záujem žalobcu, ktorý pretrváva aj po tom, ako jeho pôvodný záujem na základe istej skutočnosti zanikol.

41. Vyjadrené presnejšie v konkrétnom kontexte sporov súvisiacich s dokumentmi podľa nariadenia č. 1049/2001 je predmetom žaloby¹⁸ podanej s cieľom domôcť sa práva na prístup k dokumentom zrušenie napadnutých rozhodnutí. To je nepochybne *formálny* cieľ žaloby: dosiahnuť zrušenie nepriaznivého rozhodnutia a prinútiť tak dotknutú inštitúciu, aby rozhodla nanovo. Žaloba o neplatnosť zamietavého rozhodnutia o prístupe k požadovanému dokumentu by mohla tiež mať sprievodný *vecný* zámer alebo v tomto zmysle skôr (vedľajší) predmet: získanie dokumentu, ktorého sa týkala pôvodná žiadosť o prístup.

42. Žalobca má aj naďalej *pôvodný záujem* (a žaloba nemôže byť bezpredmetnou), ak nenastanú tieto dve alternatívne situácie: (i) napadnuté rozhodnutie je formálne zrušené (ide o *formálny* zánik predmetu sporu) alebo (ii) inštitúcia prizná žalobcovi plný prístup k požadovanému dokumentu, pričom nevyhnutne nezruší svoje predchádzajúce rozhodnutie, čím žalobcovi úplne vyhovie (*vecný* zánik predmetu sporu).

43. Ak ďalej vychádzame z predpokladu, že takýto pôvodný záujem naozaj zanikol, žalobca si môže aj naďalej zachovať *zostávajúci záujem* na konaní alebo, ako sa to v praxi často stáva, záujem na ukončení konania vyhlásením súdneho rozhodnutia, a to napriek tomu, že v priebehu konania získal požadovaný dokument.

44. V druhom z uvedených prípadov v judikatúre Súdneho dvora nachádzame najmä dva možné scenáre. Po prvé si žalobca zachováva záujem na konaní „s cieľom dosiahnuť uvedenie svojej situácie do pôvodného stavu“. Z toho napríklad Súdny dvor vychádzal, keď konštatoval, že pri žalobe o neplatnosť sa môže zachovať záujem na konaní ako podklad prípadnej žaloby o určenie

16 Pozri napríklad rozsudky zo 7. júna 2007, Wunenburger/Komisia (C-362/05 P, EU:C:2007:322, bod 50); z 28. mája 2013, Abdulrahim/Rada a Komisia (C-239/12 P, EU:C:2013:331, bod 63), a zo 4. septembra 2018, ClientEarth/Komisia (C-57/16 P, EU:C:2018:660, bod 48).

17 Pozri napríklad rozsudok zo 4. septembra 2018, ClientEarth/Komisia (C-57/16 P, EU:C:2018:660, body 43 až 52).

18 Úmyselne používam radšej výraz „cieľ“ žaloby v prípadoch, keď anglické znenie niektorých rozsudkov Súdneho dvora v tejto oblasti používa výraz „predmet“ žaloby.

zodpovednosti za škodu.¹⁹ Takýto záujem sa má posúdiť s prihliadnutím na osobitné okolnosti, najmä na následky namietanej protiprávnosti.²⁰ Po druhé si žalobca zachováva záujem na konaní „aby autor napadnutého aktu v budúcnosti urobil náležité zmeny a zabránil tak nebezpečenstvu, že sa bude opakovať protiprávny stav, ktorý napadnutý akt obsahuje“²¹.

45. Vyššie uvedené možno zhrnúť tak, že pôvodný záujem podať žalobu o neplatnosť pretrváva do chvíle, keď sa napadnuté rozhodnutie buď formálne zruší, alebo žalobca získa úplné vecné zadostučinenie. Akýkoľvek iný (ďalší alebo zostávajúci) záujem sa bude týkať všetkých ďalších okolností, ktoré môžu Súdny dvor viesť k vydaniu rozsudku vo veci napriek tomu, že pôvodný predmet žaloby zanikol.

46. Pokiaľ ide o poradie, v akom sa preskúmanie uskutoční, je dôležité uviesť, že dve uvedené kategórie predstavujú dva za sebou nasledujúce (chrono)logické kroky. Preskúmanie druhého kroku je potrebné, len ak sa v rámci prvého kroku zistí, že žalobca stratil pôvodný záujem na konaní. Ak naopak žalobca nezískal formálne ani vecné zadostučinenie, netreba sa zaoberať možným iným alebo ďalším záujmom na získaní rozhodnutia súdu Únie o neplatnosti.

47. Preto sa domnievam, že v prejednávanej veci je užitočné preskúmať oba odvolacie dôvody v poradí, v akom ich predložila odvolateľka. Ide o logické poradie, v ktorom je vhodné riadne preskúmať otázku záujmu na konaní.

B. Prvý odvolací dôvod

48. V prvom odvolacom dôvode ide v podstate o to, či odvolateľka získala *vecné* zadostučinenie, a teda či pôvodný predmet žaloby (a pôvodný záujem na konaní) zanikol.

49. Odvolateľka, ktorú podporuje fínska a švédka vláda, tvrdí, že to tak nie je. Odporca napadnuté rozhodnutie nezrušil. Ako vyplýva z veci ClientEarth²², zverejnenie dokumentov, ktorých sprístupnenie sa požaduje, nie je pri určení, či predmet žaloby zostáva zachovaný, relevantné. Okrem toho odvolateľka tvrdí, že Parlament jej nikdy neposlal autentické znenie požadovaného dokumentu. Pri svojom výskume sa nemôže spoliehať na čiastkové a neautentické informácie získané zo súkromných blogov na internete.

50. Podľa odporcu sa žaloba po tom, ako sa zistilo, že adresát požadovaného dokumentu ho zverejnil, stala bezpredmetnou. Je veľmi pravdepodobné, že blog, v rámci ktorého pán De Capitani zverejnil dotknutý dokument, odvolateľka poznala, pretože tam boli zverejňované aj jej vlastné príspevky. Mohla preto získať k dokumentu prístup a zákonne ho použiť na účely svojho akademického výskumu alebo na akýkoľvek iný účel.

51. Zo spisu, ktorý má k dispozícii Všeobecný súd, nevyplýva, že by Parlament *formálne* zrušil svoje pôvodné zamietavé rozhodnutie, a o tejto skutočnosti nebol upovedomený ani Súdny dvor. Takáto situácia teda v prejednávanej veci nenastala a nie je potrebné jej venovať pozornosť.

52. Získala však odvolateľka *vecné* zadostučinenie, pričom pôvodný predmet žaloby (a pôvodný záujem na konaní) zanikol?

19 Pozri napríklad rozsudky z 5. marca 1980, Könecke Fleischwarenfabrik/Komisia (76/79, EU:C:1980:68, bod 9), a z 28. mája 2013, Abdulrahim/Rada a Komisia (C-239/12 P, EU:C:2013:331, bod 64).

20 Pozri napríklad rozsudok z 28. mája 2013, Abdulrahim/Rada a Komisia (C-239/12 P, EU:C:2013:331, bod 65).

21 Pozri napríklad rozsudok z 28. mája 2013, Abdulrahim/Rada a Komisia (C-239/12 P, EU:C:2013:331, bod 63), v kontexte obmedzujúcich opatrení a záujmu žiadateľa, ktorý pretrvával napriek tomu, že jeho meno bolo zo zoznamu ukladajúceho obmedzujúce opatrenia odstránené, alebo rozsudok zo 4. septembra 2018, ClientEarth/Komisia (C-57/16 P, EU:C:2018:660, body 49 až 54).

22 Rozsudok zo 4. septembra 2018, ClientEarth/Komisia (C-57/16 P, EU:C:2018:660).

53. Problém pôvodného a tiež pretrvávajúceho záujmu na konaní je, ako vyplýva z predchádzajúcej časti týchto návrhov, procesnou otázkou týkajúcou sa konania na súde Únie. Ak sa zmenia okolnosti, možno stále hovoriť o konaní? Otázka záujmu na konaní je síce do veľkej miery nezávislá a prierezová kategória a uplatňuje sa na akýkoľvek druh sporu na súde Únie, rovnako sa však viaže na predmet alebo oblasť práva, v rámci ktorého prebieha konanie. Ako inak by bolo možné posúdiť, či je žaloba bezpredmetná, a teda potenciálne nepodložená, keď nárok, ktorý sa snaží navrhovateľ vymôcť podľa práva Únie, nie je zrejмый?

54. Preto v nasledujúcom texte začnem tým, že pripomeniem, aké sú vlastne práva jednotlivca (a im zodpovedajúce povinnosti inštitúcie) v zmysle nariadenia č. 1049/2001, ktorých sa môže domáhať žalobca požadujúci zrušenie zamietavého rozhodnutia o prístupe k dokumentom (1). Následne sa budem venovať testu, ktorý v prejednávanej veci použil Všeobecný súd pri určení, či odvolateľka dosiahla vecné zadosťučinenie (2). Potom na príklade prejednávanej veci poukážem na to, prečo je tento test koncepcne nesprávny a prakticky neutržateľný (3), a napokon uvediem, ako by takýto test mal vyzerať (4).

1. Práva jednotlivcov v zmysle nariadenia č. 1049/2001

55. Článok 2 ods. 1 nariadenia č. 1049/2001 výslovne zakotvuje (subjektívne) *právo* na prístup k dokumentom Európskeho parlamentu, Rady a Komisie, ktoré má „každý občan Únie a každá fyzická alebo právnická osoba s bydliskom alebo sídlom v niektorom členskom štáte“. Podľa článku 2 ods. 3 nariadenia sa toto právo vecne vzťahuje na „všetky dokumenty zo všetkých oblastí činnosti Európskej únie, ktoré niektorý z orgánov má, to znamená dokumenty, ktoré vypracoval alebo dostal a ktoré má v držbe“.

56. Čo však dokumenty, ktoré už boli zverejnené a nachádzajú sa vo verejnom priestore? Legislatívna história nariadenia č. 1049/2001 a tiež štruktúra nariadenia v jeho súčasnej podobe dávajú na túto otázku veľmi jasnú odpoveď.

57. Po prvé, pokiaľ ide o legislatívnu históriu nariadenia, návrh Komisie obsahoval výnimku z prístupu k dokumentom a stanovoval, že nariadenie sa nemá uplatňovať na „dokumenty, ktoré už boli zverejnené alebo sú verejnosti inak dostupné“²³. V rámci legislatívneho procesu však Parlament jednak vyjadril želanie vynechať toto navrhované ustanovenie a jednak zaviesť ustanovenie (navrhovaný článok 2a ods. 1), v ktorom sa výslovne uvádza, že „právo na prístup k dokumentom inštitúcií *zahŕňa* prístup k *zverejneným dokumentom*“²⁴. Z toho zrejme vyplýva, že práve Parlament si želal zahrnúť dokumenty, ktoré už boli prístupné verejnosti iným spôsobom (teda dokumenty vo všeobecnosti sprístupnené samotnou inštitúciou EÚ alebo treťou osobou), medzi dokumenty, o ktorých sprístupnenie je možné na základe nariadenia č. 1049/2001 požiadať inštitúciu Únie.

58. Po druhé, pokiaľ ide o vnútornú logiku nariadenia, v jeho súčasnom znení je zrejma kompromisná poloha. V konkrétnych prípadoch dokumentov, ktoré už zverejnila *príslušná inštitúcia* a žiadateľovi sú ľahko dostupné, článok 10 ods. 2 nariadenia č. 1049/2001 obsahuje upravenú povinnosť inštitúcie EÚ voči žiadateľovi. Za takýchto okolností nie je inštitúcia EÚ povinná požadovaný dokument poskytnúť, ale žiadateľa len *informuje* o tom, ako môže požadovaný dokument získať.

²³ Článok 2 ods. 2 návrhu nariadenia, ktorý neobsahuje definíciu výrazu „inak“ [KOM(2000) 30 – 2000/0032(COD)].

²⁴ Správa Európskeho parlamentu z 27. októbra 2000 k návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o prístupe verejnosti k dokumentom Európskeho parlamentu, Rady a Komisie (zrýchlený Hughesov postup) – Výbor pre slobody a práva občanov, spravodlivosť a vnútorné záležitosti COM(2000) 30 – 2000/0032(COD), PE 285.961. Pozri najmä s. 19, 20 a 72. Kurzívou zvýraznil generálny advokát.

59. Chcem zdôrazniť dva aspekty, ktoré jasne vyplývajú zo znenia článku 10 ods. 2 nariadenia. Po prvé *dokument, ktorý už bol uvoľnený na zverejnenie príslušným orgánom*, by sa mohol s istou dávkou veľkorysosti vykladať v tom zmysle, že bol zverejnený dotknutým orgánom, alebo možno tiež zverejnený akýmkoľvek iným orgánom, a to samozrejme za predpokladu, že neexistujú pochybnosti o pravosti požadovaného dokumentu.²⁵ Po druhé kópia predmetného dokumentu je vždy „úradne potvrdená“, keď príslušný orgán *žiadateľa informuje o tom, ako môže požadovaný dokument získať*.

60. Nariadenie č. 1049/2001 neobsahuje zmienku o dokumentoch, ktoré verejnosti sprístupnia *tretie osoby*. Vo svojom článku 3 písm. b) síce nariadenie „tretie osoby“ definuje, avšak s iným cieľom, ktorým je najmä prístup k dokumentom tretích osôb v zmysle článku 4 ods. 4. Nariadenie určite neupravuje splnenie povinnosti poskytnutia prístupu k dokumentom, ktorú by mala tretia osoba, predovšetkým súkromná tretia osoba.²⁶ To je však úplne logické.

61. Po prvé, pokiaľ ide o samotný normatívny text, nariadenie č. 1049/2001 neobsahuje nijakú výnimku týkajúcu sa skutočnosti, že požadovaný dokument zverejnila tretia osoba. Výnimky z prístupu k dokumentom sú taxatívne uvedené v článku 4 nariadenia č. 1049/2001.

62. Po druhé, pokiaľ ide o účel, článok 1 a odôvodnenia 1, 2, 3 a 4 nariadenia č. 1049/2001 poukazujú na to, že cieľom nariadenia je zabezpečiť transparentnosť a otvorenosť v rámci orgánov EÚ, na ktoré sa toto nariadenie vzťahuje, a zaručiť čo najširší prístup k dokumentom EÚ a čo najľahšie uplatňovanie tohto práva prostredníctvom priameho dialógu medzi orgánom a žiadateľom. Žiadateľ teda má nárok získať od dotknutého orgánu EÚ odpoveď, a to aj vo vzťahu k dokumentom, ktoré už sú vo verejnom priestore.

63. Po tretie „úradné potvrdenie“ dotknutého dokumentu zo strany príslušného orgánu v zmysle článku 10 ods. 2 je nevyhnutným predpokladom jeho úplnosti, celistvosti, pravosti a zákonného používania. Nikto by samozrejme nemohol predložiť informáciu, ktorú našiel niekde na internete ako úradný dokument alebo stanovisko príslušného orgánu, ak – a dovedy kým – by nezískal aj originál tohto dokumentu alebo úradnú odpoveď či jasné potvrdenie zo strany dotknutého orgánu o tom, že nájdená informácia skutočne pochádza od tohto orgánu a odráža sa v nej jeho oficiálne stanovisko. Takýto spôsob informovania v zmysle článku 10 ods. 2 je ešte dôležitejší v prípade, že orgán EÚ najprv prístup k informácii zamietol na základe výnimiek uvedených v článku 4 nariadenia.

64. Z nariadenia č. 1049/2001 teda jasne vyplýva, že občania EÚ majú subjektívne právo na prístup k dokumentom. Ak je na príslušnej inštitúcii podaná individuálna žiadosť, má táto inštitúcia v podstate tri možnosti. Po prvé poskytnúť prístup. Po druhé zamietnuť ho a vysvetliť, prečo sa tak stalo. Po tretie, ak si to želá, môže poskytnúť odpoveď v zmysle článku 10 ods. 2, čo je vlastne spôsob, ako poskytnúť kladnú odpoveď v zmysle prvej možnosti. Príslušná inštitúcia tak môže žiadateľa nasmerovať na miesto, na ktorom si môže ľahko dostupnú informáciu sám nájsť a zaručuje tak pravosť a dôveryhodnosť tejto informácie, na ktorú žiadateľa odkázal.

65. Keď však tretia osoba sprístupní dokument verejnosti, neznamená to, že právo žiadateľov získať primeranú odpoveď od inštitúcie EÚ v zmysle nariadenia č. 1049/2001 sa tak naplnilo alebo vyčerpalo. Zo znenia ani z ducha uvedeného nariadenia nevyplýva, že jasné a konkrétne povinnosti inštitúcií EÚ možno účinne preniesť na tretie osoby.

²⁵ Ak by napríklad Komisia vo svojej odpovedi žiadateľovi uviedla, že požadovaný dokument sa nachádza na (jasne uvedenej) internetovej stránke Rady, zodpovedalo by to duchu článku 10 ods. 2, aj keď nie nevyhnutne zneniu tohto ustanovenia.

²⁶ O inú situáciu ide v prípade, ak požadovaný dokument v zmysle článku 5 nariadenia (koordinovaným spôsobom) zverejní členský štát.

2. Jurašinović

66. Nespokojný žiadateľ, ktorý sa domnieva, že jeho práva zaručené na základe nariadenia č. 1049/2001 boli porušené, väčšinou podá žalobu o neplatnosť zamietavého rozhodnutia príslušnej inštitúcie. V rámci konania o takejto žalobe môže pôvodný a aktuálny predmet sporu vecne zaniknúť, ak dotknutá inštitúcia v priebehu konania – čo sa niekedy stáva – poskytne plný prístup k požadovanému dokumentu a vecne tak prijme kladné rozhodnutie, pričom umožní prístup podľa článku 10 ods. 1. Rovnako je možné, že inštitúcia bude počas takeého konania komunikovať so žalobcom a informuje ho, že dokument je už verejne prístupný v zmysle článku 10 ods. 2, pričom mu poskytne údaje o tom, kde sa dokument nachádza a zaručí tak celistvosť a pravosť tohto dokumentu.

67. K takému vecnému zadosťučineniu v prejednávanej veci zjavne nedošlo, ak by sme sa nepokúšali o výklad, podľa ktorého by sa za rozhodnutie podľa článku 10 ods. 2 nariadenia č. 1049/2001²⁷ považovala buď duplika Parlamentu, alebo jeho následné návrhy na zastavenie konania na Všeobecnom súde (pričom podstata toho rozhodnutia bola trochu prekvapivo žiadateľke doručená prostredníctvom Všeobecného súdu).

68. V bodoch 27 a 28 napadnutého uznesenia pritom Všeobecný súd, vychádzajúc najmä z rozsudku vo veci Jurašinović/Rada (ďalej len „Jurašinović“)²⁸, konštatoval, že „žaloba o neplatnosť rozhodnutia zamietajúceho prístup k dokumentom sa stáva bezpredmetnou, ak dotknuté dokumenty sprístupnila tretia osoba a žalobkyňa k nim môže mať prístup a použiť ich spôsobom, ktorý je rovnako zákonný, ako keby ich získala na základe žiadosti podanej podľa nariadenia č. 1049/2001... Táto judikatúra sa v prejednávanej veci uplatňuje *a fortiori*, keďže úplné znenie požadovaného dokumentu sprístupnil samotný adresát tohto dokumentu, z čoho vyplýva, že niet pochybnosti o tom, že žalobkyňa môže tento dokument použiť úplne zákonne na účely svojej univerzitnej práce“.

69. Ako už bolo uvedené vyššie, všeobecnú procesnú kategóriu záujmu na konaní možno do istej miery vnímať ako kategóriu nezávislú od hmotnoprávných práv, ktorých uplatnenia sa takáto žaloba snaží domôcť.²⁹ Táto procesná kategória sa teda nemusí nevyhnutne prekrývať s hmotnoprávnou stránkou. Okrem toho prístup ku kategórii záujem na konaní by malo zahŕňať aj istý stupeň pragmatizmu. Súd Únie predsa rovnako ako iné súdy nie je – pokiaľ ide prinajmenšom o žaloby o neplatnosť –, poradenskou právnou agentúrou, na ktorú by sa mohla obrátiť akákoľvek osoba bez jasného záujmu na výsledku konania.

70. Na druhej strane uvedená nezávislosť má isté hranice. Vychádzajú z pupočnej šnúry prepájajúcej meritórnú stránku s procesom, ktorého cieľom je dodať meritórnej stránke účinok. V kontexte sporu o prístupe k dokumentom sa musí možnosť vecného zadosťučinenia, a teda možnosť zániku predmetu sporu posúdiť z hľadiska toho, na čo mal žalobca na začiatku nárok.

71. Z toho pohľadu zastávam názor, že prístup, ktorý Všeobecný súd prijal odkazom na svoje predchádzajúce rozhodnutie vo veci Jurašinović a ktorý preto jednoducho nazvem „test Jurašinović“, je nesprávny, a to tak z koncepčného, ako aj z praktického hľadiska. Tento svoj postoj objasním na základe skutkových okolností tohto odvolania, ešte predtým však uvedené rozhodnutie vysvetlím v jeho vlastnom kontexte: ako tento prístup vznikol (i); prečo veľmi nezapadá medzi iné rozhodnutia Všeobecného súdu a odhaľuje tak nesúlad v judikatúre (ii), a predovšetkým, prečo je toto rozhodnutie neutržateľné po tom, ako veľká komora Súdneho dvora vyhlásila rozsudok vo veci ClientEarth (iii).

²⁷ To by následne otvorilo množstvo zaujímavých otázok, napríklad, aký je rozsah potvrdenia Parlamentu prostredníctvom odkazu na dotknutý blog, keďže uvedený blog obsahuje aj niekoľko nelichotivých poznámok a vyhlásení jeho autora, ktoré sa týkajú „právnej analýzy“ Parlamentu a nachádzajú sa v zreprodukovaných častiach požadovaného dokumentu.

²⁸ Rozsudok z 3. októbra 2012, Jurašinović/Rada (T-63/10, EU:T:2012:516).

²⁹ Pozri bod 53 vyššie.

i) Od veci Weber k veci Jurašinović: vývoj testu

72. Weber/Komisia (ďalej len „Weber“)³⁰ je zrejme prvá vec, v ktorej Všeobecný súd prostredníctvom uznesenia konštatoval, že konanie je potrebné zastaviť, keď tretia osoba zverejnila požadovaný dokument (na internete).

73. V tejto veci novinár požiadal Komisiu, aby mu umožnila prístup k listu Generálneho riaditeľstva pre hospodársku súťaž, ktorý bol adresovaný nemeckej vláde a týkal sa nemeckej štátnej pomoci. Komisia v odpovedi na otázku, ktorú Všeobecný súd položil účastníkom konania, potvrdila, že uvedený list je prístupný v úplnom znení v časopise, ktorý je k dispozícii na internete. V bode 41 uznesenia sa konštatuje: „podľa Komisie žalobca má prístup k listu, do ktorého chce nazrieť, a môže ho použiť akýmkoľvek spôsobom, ktorý je zákonný, ako keby ho získal na základe žiadosti podanej podľa nariadenia č. 1049/2001“. Keďže však žaloba o neplatnosť bola vyhlásená za zjavne neprípustnú z iného dôvodu, uvedené konštatovanie bolo v uznesení len letmo spomenuté popri odôvodnení Všeobecného súdu a v tejto veci sa z neho priamo nevychádzalo.

74. Vo veci Jurašinović bol žalobcovi odmietnutý prístup k dokumentom Rady týkajúcim sa Medzinárodného trestného tribunálu pre bývalú Juhosláviu (ďalej len „MTTJ“) a konania pred ním. Vo vyjadrení k žalobe Rada tvrdila, že žalobca nemá záujem na konaní, keďže MTTJ v čase podania žaloby niektoré požadované dokumenty sprístupnil verejnosti prostredníctvom svojej súdnej databázy, ktorá je k dispozícii na internete.

75. V tejto súvislosti Všeobecný súd výslovne odkázal na vec Weber a konštatoval, že „žaloba o neplatnosť rozhodnutia zamietajúceho prístup k dokumentom je bezpredmetná, ak boli dotknuté dokumenty sprístupnené treťou osobou, keďže žiadateľ má umožnený prístup k týmto dokumentom a môže ich využiť rovnako legálne, ako keby ich získal na základe žiadosti podanej podľa nariadenia č. 1049/2001“³¹. Keďže však Všeobecný súd zistil, že predmetné dokumenty *neboli* k dispozícii na internetovej stránke MTTJ „v čase podania žaloby“, napokon zamietol tvrdenie Rady týkajúce sa neprípustnosti, pretože zo spisu nevyplývalo, že by predmetné dokumenty boli v uvedenom čase prístupné verejnosti.³²

76. Zo skúmania rozhodnutí, ktoré Všeobecný súd uviedol ako precedensy a vychádzal z nich pri formulovaní svojho základného právneho stanoviska v napadnutom uznesení,³³ vyplýva, že test vytvorený v tejto veci sa v minulosti nikdy neuplatnil. To samo osebe nie je rozhodujúce. Prírodný vývoj judikatúry EÚ znamená, že to, čo je v jednej veci len *letmo uvedené*, je v inej veci jej *podstatou*. Skutočnosť, že sa tento test nikdy reálne neuplatnil, uvádzam len na zdôraznenie toho, že jeho dosah a dôsledky zostávajú dodnes nepreskúmané.

ii) Obmeny v judikatúre Všeobecného súdu

77. Navyše judikatúra Všeobecného súdu týkajúca sa rovnakej problematiky, teda či a do akej miery cieľ (predmet) žaloby o neplatnosť vzťahujúcej sa na prístup k dokumentom zaniká po tom, ako tretia osoba požadovaný dokument zverejnila, obsahuje výrazné vybočenia.

30 Uznesenie z 11. decembra 2006, Weber/Komisia (T-290/05, neverejnené, EU:T:2006:381).

31 Rozsudok z 3. októbra 2012, Jurašinović/Rada (T-63/10, EU:T:2012:516, bod 24).

32 Tamže, bod 26.

33 V poslednom rozhodnutí, na ktoré odkazuje napadnuté uznesenie v bode 27, teda v rozsudku z 15. októbra 2013, European Dynamics Belgium a i./EMA (T-638/11, neverejnený, EU:T:2013:530), nebola letmá zmienka o veci Jurašinović relevantná.

78. V roku 1995 *pred* rozhodnutiami vo veciach Weber a Jurašinović a v čase, keď sa na prístup k dokumentom orgánov EÚ vzťahovali v každej inštitúcii iné pravidlá, združenie Svenska Journalistförbundet neúspešne požiadalo Radu o prístup k niektorým dokumentom týkajúcim sa Európskeho policajného úradu (Europol). Rovnaký žiadateľ však medzičasom predmetné dokumenty získal od švédskych orgánov. Súd prvého stupňa v tomto kontexte napriek tomu konštatoval, že „osoba, ktorej bol zamietnutý prístup k dokumentu alebo k časti dokumentu, preukázala *už len na základe tejto skutočnosti* záujem na zrušení tohto rozhodnutia... V tejto súvislosti nie je relevantná skutočnosť, že požadované dokumenty sa už nachádzali vo verejnom priestore“³⁴. Súd prvého stupňa následne preskúmal meritórnu stránku veci, a napokon rozhodnutie Rady, ktorým zamietla prístup žiadateľa k požadovaným dokumentom, zrušil.

79. Možno ešte väčší význam mal *po* rozhodnutiach vo veciach Weber a Jurašinović rozsudok vo veci Access Info Europe/Rada³⁵, v ktorej žalobkyňa napadla odmietnutie Rady poskytnúť jej prístup k istým informáciám nachádzajúcim sa v nóte o návrhu nového nariadenia o prístupe k dokumentom inštitúcií EÚ s odôvodnením, že by to narušilo rozhodovací proces v Rade. Vo vyjadrení k žalobe Rada uviedla, že úplné znenie požadovaného dokumentu bolo k dispozícii ešte pred podaním žaloby na internetovej stránke organizácie Statewatch. Toto zverejnenie nebolo podľa Rady povolené. Rada v čase rozhodovania o žiadosti o prístup nevedela o uvedenom zverejnení. Žalobkyňa vo svojej replike pripustila, že aktuálne má k dispozícii kópiu úplného znenia dokumentu, pričom zároveň poukázala na to, že v čase podania žiadosti o prístup nevedela o existencii tejto kópie.

80. Všeobecný súd konštatoval, že zverejnenie verzie požadovaného dokumentu na internete, ani skutočnosť, že sa žalobkyňa o obsahu tejto verzie následne dozvedela, neznamená, že žalobkyňa stratila záujem na zrušení napadnutého rozhodnutia.³⁶ Konanie organizácie Statewatch nebolo podľa Všeobecného súdu na účely posúdenia záujmu žalobkyne na zrušení takého rozhodnutia relevantné. Z toho vyplývalo, že aj keď sa žalobkyni podarilo dozvedieť sa obsah informácie, ku ktorej jej Rada odmietla prístup, aj naďalej mala záujem na zrušení napadnutého rozhodnutia.³⁷

81. Na rozdiel od Všeobecného súdu³⁸ je pre mňa do istej miery náročné rozlišovať medzi prístupom tohto súdu v uvedených veciach a jeho prístupom v prejednávanej veci. Riešenie, ku ktorému dospel v uvedených veciach, sa z hľadiska svojej logiky a prístupu zásadne líši: zverejnenie požadovaného dokumentu treťou osobou (či už ide o „zákonné“ zverejnenie, ako to bolo vo veci Svenska Journalistförbundet, alebo o „nepovolené“ zverejnenie, ako vo veci Access Info Europe) podľa uvedeného súdu nemalo nijaký vplyv na vecné zadostučinenie, a teda na záujem žalobcu podať žalobu o neplatnosť rozhodnutia o zamietnutí.

iii) ClientEarth

82. Napokon najväčší význam má zrejme rozsudok vo veci ClientEarth³⁹, v ktorom mala veľká komora Súdneho dvora nedávno príležitosť zaoberať sa dosahom vecného zadostučinenia pri žalobe o neplatnosť rozhodnutia o prístupe k dokumentom na záujem žalobcu.

34 Rozsudok zo 17. júna 1998, Svenska Journalistförbundet/Rada (T-174/95, EU:T:1998:127, body 67 a 69). Kurzívou zvýraznil generálny advokát.

35 Rozsudok z 22. marca 2011, Access Info Europe/Rada (T-233/09, EU:T:2011:105), potvrdený v odvolacom konaní rozsudkom zo 17. októbra 2013, Rada/Access Info Europe (C-280/11 P, EU:C:2013:671).

36 Tamže, bod 34.

37 Tamže, body 36 a 37.

38 Body 29 a 30 napadnutého uznesenia. Jediný pokus o odlišenie veci Svenska Journalistförbundet (pričom k veci Access Info Europe sa z tohto hľadiska Všeobecný súd vôbec nevyjadruje) spočíva v konštatovaní, že na rozdiel od veci Svenska Journalistförbundet neexistuje v prejednávanej veci pochybnosť o zákonnosti dotknutého zverejnenia. Toto konštatovanie je však nielen trochu sporné, ale aj irelevantné, ako uvediem v nasledujúcej časti týchto návrhov.

39 Rozsudok zo 4. septembra 2018, ClientEarth/Komisia (C-57/16 P, EU:C:2018:660).

83. ClientEarth je nezisková organizácia, ktorej cieľom je ochrana životného prostredia. Požiadala Komisiu o prístup k určitým správam o posúdení vplyvu. Komisia najprv odmietla z dôvodu ochrany rozhodovacieho procesu. V priebehu konania na Súdnom dvore však postupne sprístupnila všetky dokumenty, o ktoré ClientEarth žiadala.⁴⁰

84. Komisia preto navrhla konanie zastaviť a Súdny dvor odpovedal, že „napriek zverejneniu alebo oznámeniu rôznych [požadovaných] dokumentov [žalobkyni]...“ v priebehu konania „Komisia sporné rozhodnutia nevzala späť, takže predmet sporu zostal zachovaný“⁴¹.

85. Súhlasím s odvolateľkou, že rozsudok vo veci ClientEarth je v tejto súvislosti v prejednávanej veci relevantný. Aj keď z hľadiska skutkových okolností má vec ClientEarth predovšetkým význam v súvislosti s otázkou ďalšieho alebo zostávajúceho záujmu na konaní vo veciach, v ktorých žalobca získal úplné zadostučinenie, a preto bude mať význam najmä pri preskúmaní druhého odvolacieho dôvodu odvolateľky, jej dosah na prvý odvolací dôvod je takisto neprehliadnuteľný.

86. Ak sa na vec ClientEarth pozeráme z hľadiska následného vysvetlenia Súdneho dvora vo veci Rogesa⁴², tento súd potvrdil, že predmet žaloby zaniká, ak žalobca získa *formálne* zadostučinenie (inštitúcia formálne zruší napadnuté rozhodnutie) alebo dôjde k úplnému *vecnému* zadostučineniu zo strany samotnej inštitúcie. Chcem zdôrazniť, že v oboch týchto prípadoch predstavuje (pre Súdny dvor) úplné vecné zadostučinenie výhradne situáciu, v ktorej žalobca získal (i) všetky požadované dokumenty v plnom rozsahu, pričom (ii) ich získal od dotknutej inštitúcie.

87. Tento prístup sa však nemôže uplatniť v prípade (i) žalobcu, ktorý bol upozornený na existenciu upravenej verzie dokumentu, o ktorom sa predpokladalo, že ide o požadovaný dokument, (ii) pričom na tento dokument ho neupozornila oslovená inštitúcia, ale súd, a (iii) uvedenú verziu dokumentu zverejnila na internete tretia osoba bez toho, aby o tom žalobca alebo príslušná inštitúcia vedeli.

88. Pripustiť takúto stratu záujmu na konaní by bolo v úplnom rozpore s logikou a duchom nariadenia č. 1049/2001. Okrem toho aj v etape možného súdneho vymáhania takýchto práv na súde Únie⁴³ by lákavá prvoplánová logika urýchleného ukončenia konania, ak by sme pripustili, že môže zohrávať svoju úlohu,⁴⁴ nevedla k správne výsledku. Test veci Jurašinović je jednak zjavne v rozpore s duchom nariadenia, a navyše so sebou prináša viac praktických problémov ako potenciálne (ľahkých) riešení a práve tomu sa budem v nasledujúcej časti návrhov venovať.

3. Problémy vyplývajúce z veci Jurašinović (ako sa odrážajú v prejednávanej veci)

89. Vo veci Jurašinović Všeobecný súd stanovil tri kritériá alebo podmienky, ktoré musia byť splnené, aby sa mohlo konštatovať, že žaloba o neplatnosť namierená proti zamietavému rozhodnutiu inštitúcie EÚ sa stala bezpredmetnou. Tieto podmienky sú kumulatívne: (i) dokument sprístupnila tretia osoba, takže sa v čase podania žaloby o neplatnosť alebo najneskôr v čase rozhodnutia o nej už nachádzal vo verejnom priestore; (ii) žalobca má k nemu prístup; (iii) použitie tohto dokumentu je zákonné.

90. S týmto testom súvisia prinajmenšom tri praktické problémy: vedomosť, pravosť a zákonné použitie.

40 Tamže, bod 38.

41 Bod 45, v ktorom Súdny dvor vychádzal z rozsudku zo 7. júna 2007, Wunenburger/Komisia (C-362/05 P, EU:C:2007:322, body 48 a 49).

42 V uznesení zo 17. decembra 2019, Rogesa/Komisia (C-568/18 P, neuvverejnené, EU:C:2019:1092), Súdny dvor rozhodol, že je potrebné zastaviť konanie vo veci, v ktorej Komisia napokon sprístupnila požadované dokumenty, avšak nezrušila svoje pôvodné zamietavé rozhodnutie. Ako však v bode 26 uznesenia konštatoval Súdny dvor, odvolateľka *nespochybnila* skutočnosť, že sprístupnenie dokumentu *úplne* naplnilo ciele, ktoré sledovala prostredníctvom svojej žiadosti o prístup, pričom *od Komisie* získala všetko, čo požadovala.

43 Samozrejme za predpokladu, že zostane niečo, čo bude potrebné vymáhať, pretože v súčasnosti sa skôr alebo neskôr stále niečo objaví na internete...

44 *Quid non*. To pokušenie tu však stále je.

91. Po prvé ide o otázku *vedomosti* o dokumente a jeho dostupnosti. Odvolateľka tvrdí, že jej právo na informácie v zmysle nariadenia č. 1049/2001 nemôže závisieť od jej schopnosti používať Google, alebo od jej vedomosti, že súkromná osoba umiestnila požadovaný dokument niekam do internetového priestoru. Nútiť občanov, aby prehľadávali internetový priestor, je v rozpore s účelom nariadenia č. 1049/2001 zabezpečiť čo najjednoduchšie uplatňovanie práva na prístup k dokumentom. Odporca uviedol, že odvolateľka pravdepodobne o uvedenom zverejnení vedela, pretože na predmetnom blogu boli zverejnené aj niektoré jej príspevky.

92. V tejto súvislosti úplne súhlasím s odvolateľkou. Nariadenie č. 1049/2001 vytvorilo inštitucionálnu cestu k získaniu niektorých dokumentov. Mal by každý žiadateľ, ktorý chce požiadať o dokument, najprv dôkladne hľadať tento dokument na internete? Okrem toho, ak by takýto žiadateľ chcel podať žalobu o neplatnosť zamietavého rozhodnutia, musel by v pravidelných intervaloch tento dokument v priebehu konania hľadať, aby sa uistil, že sa v nasledujúcich rokoch neobjavil niekde na internete?

93. Prejednávaná vec zdôrazňuje aj ďalší zvláštny aspekt prvej podmienky vyplývajúcej z veci Jurašinović: záujem na konaní zanikne nielen v prípade, že žalobca získa vecné zadostučinenie už vo chvíli podania žaloby, ale aj ak k takému zadostučineniu dôjde kedykoľvek neskôr, „najneskôr v čase rozhodnutia“. To je v rozpore jednak s predchádzajúcim konštatovaním samotného Všeobecného súdu,⁴⁵ a jednak s následným rozhodnutím vo veci ClientEarth, v ktorom sa veľmi správne uvádza, že skutočnosti, ktoré nastanú *po podaní* žaloby o neplatnosť zamietavého rozhodnutia, môžu byť relevantné len do istej miery.

94. Okrem toho v prejednávanej veci sa takáto logika stáva viac ako absurdnou: bolo by o takejto strate záujmu na konaní možné hovoriť nielen preto, že tretia osoba sprístupnila niekde v internetovom priestore dokumenty, ale aj vo vzťahu k takým dokumentom, o ktorých žalobkyňa ani žalovaná inštitúcia vôbec nevedeli? *Nevedeli* o tom, ako obaja uviedli pred Všeobecným súdom, v čase, keď Parlament prijal svoje opakované rozhodnutie, a to až kým ich na to neupozornil samotný Všeobecný súd. Podľa Všeobecného súdu by teda odpoveď na otázku v úvode týchto návrhov inšpirovanú knihou Duna mohla reálne spočívať v „sprístupnení (požadovaného dokumentu) bez toho, aby k nemu (niekedy) bol poskytnutý (prístup)“ alebo dokonca v „sprístupnení bez toho, aby sa o tom vedelo“.

95. Po druhé, pokiaľ ide o otázku *pravosti* a celistvosti požadovaného dokumentu, odvolateľka a švédka vláda tvrdia, že odvolateľka musí získať informácie z autentických zdrojov, najmä vzhľadom na jej odbornú činnosť, ktorou je akademický výskum. Odvolateľka zdôraznila, že je vedeckou pracovníčkou a je financovaná Fínskou akadémiou. Je viazaná normami kvality, objektívnosti a výskumnej etiky, a preto sa nemôže spoliehať na vyhľadávanie uniknutých alebo upravených informácií na internete, ale musí používať výhradne informácie z autentických zdrojov. V tomto kontexte uviedla, že pán De Capitani vo svojom blogovom príspevku poukázal na to, že uverejnil „verziu, ktorej časti... sám zvýraznil a komentoval“.

96. Všeobecný súd poukázal na to, že účastníci konania sa zhodli, že pán De Capitani „na internete zverejnil úplné znenie tohto dokumentu“ a že „Súdny dvor podrobne opísal obsah požadovaného dokumentu“⁴⁶ v rozsudku De Capitani⁴⁷.

97. Nebudem sa vyjadrovať k opisu skutkového stavu, ktorý v tomto kontexte uskutočnil Všeobecný súd. Odvolateľka neuviedla, že by podľa nej došlo k skresleniu dôkazov. Preto nie je mojou úlohou, aby som skúmal, čo vlastne je „úplným znením“ požadovaného dokumentu, ktorý bol prinajmenšom v čase, keď som ho sám videl, otvoreným blogovým príspevkom vo formáte HTML, ktorý jeho autor upravil a komentoval.⁴⁸

45 Pozri body 77 až 81 vyššie.

46 Bod 26 napadnutého uznesenia.

47 Rozsudok z 22. marca 2018, De Capitani/Parlament (T-540/15, EU:T:2018:167).

48 Ako bolo uvedené v bode 13 vyššie.

98. Z tvrdení odvolateľky pred Súdny dvorom, rovnako ako aj pred Všeobecným súdom je jasné, že so „zverejneným“ dokumentom nebola „spokojná“, pretože verzia, ktorú pán De Capitani sprístupnil na internete, nebola autentická a odvolateľka z nej na účely svojej práce nemohla vychádzať.

99. S týmto tvrdením môžem opäť iba súhlasiť. Cieľ, s ktorým chce žiadateľ získať dokument, podľa môjho názoru nie je v zmysle nariadenia č. 1049/2001 relevantný.⁴⁹ Akýkoľvek žiadateľ, či je to novinár, osoba venujúca sa akademickému výskumu alebo len zvedavý občan má v zmysle nariadenia jasné právo získať od inštitúcie odpoveď. Ako som uviedol vyššie,⁵⁰ trvať na odpovedi inštitúcie v prípade kladného rozhodnutia v zmysle článku 10 ods. 1 alebo 10 ods. 2 samo osobe zabezpečuje pravosť a dôveryhodnosť poskytnutých informácií. Toto právo patrí všetkým žiadateľom v zmysle nariadenia bez ohľadu na cieľ, s akým informáciu hľadajú.

100. Konštatovanie Všeobecného súdu v bode 26 napadnutého uznesenia by v podstate malo prakticky za následok odporúčanie v zmysle „vytvorte si oficiálne rozhodnutie sami, a to na základe súkromného upraveného príspevku v rámci blogu a na základe rozhodnutia Všeobecného súdu v inej veci“, pričom oba tieto dokumenty vznikli alebo boli „objavené“ dlho po tom, ako bolo prijaté pôvodné rozhodnutie, ktoré je stále predmetom preskúmania.

101. Po tretie obe predchádzajúce sporné otázky sú prepojené s otázkou *zákonného používania*, teda s tretou podmienkou vyplývajúcou z veci Jurašinović. V bode 28 napadnutého uznesenia sa uvádza, že „samotný adresát sprístupnil úplné znenie požadovaného dokumentu, z čoho bez akýchkoľvek pochybností vyplýva, že žalobkyňa tento dokument môže úplne zákonne použiť na účely svojej práce na univerzite“.

102. Toto konštatovanie vo mne vyvoláva isté rozpaky. Ako si môže osoba, ktorá sa snaží získať prístup k dokumentu, a inštitúcia jej odpovie, že dokument nemožno sprístupniť, byť istá, že použitie internetovej verzie dokumentu nachádzajúcej sa podľa informácií, ktoré jej boli poskytnuté, niekde na súkromnom blogu, je „záonné, ako keby bol tento dokument získaný na základe nariadenia č. 1049/2001“? Odvolateľka dostala informáciu, že uvedený dokument nemôže získať. Nemala by celkom logicky vzhľadom na toto výslovné odmietnutie predpokladať, že dokument sa na internete objavil neoprávnene? Nemalo by práve to byť nevyhnutným záverom, keď Parlament ani po tom, ako sa dozvedel, že tretia osoba dokument zverejnila na internete, nikdy nezrušil svoje pôvodné zamietavé rozhodnutie a až do dnešného dňa ho ponecháva v platnosti?

103. Skutkové okolnosti prejednávanej veci poukazujú na to, že rozumný predpoklad odvolateľky týkajúci sa „zákonného používania“ by mal byť presne opačný ako konštatovanie Všeobecného súdu. Okrem toho by sa vo všeobecnosti nepochybne nemalo očakávať, že osoba, ktorá nasleduje správny inštitucionálny postup pri snahe o získanie určitého dokumentu na základe nariadenia č. 1049/2001, uskutoční dôkladné právne preskúmanie alebo podá žalobu na súd Únie, aby takéto posúdenie uskutočnil on s cieľom zistiť, či môže zákonným spôsobom použiť verziu požadovaného dokumentu nájdenú na internete. Opäť zdôrazňujem, že na základe systému stanoveného nariadením č. 1049/2001 má táto osoba nárok získať jednoznačnú a priamu odpoveď od inštitúcie EÚ, ktorá je rovnako zárukou celistvosti, pravosti a zákonnosti použitia dokumentu zverejneného treťou osobou.

⁴⁹ Porovnaj článok 6 ods. 1 poslednú vetu nariadenia (citovanú v bode 9 vyššie).

⁵⁰ Pozri body 58 až 64 vyššie.

104. Jasné vymedzenie zákonného použitia má ešte väčší význam vo svete, v ktorom sa v internetovom priestore pohybujú rôzne informácie.⁵¹ Posúdenie zákonnosti použitia niektorých z nich môže byť zložitá a týka sa najmä otázky skutočného vlastníctva dokumentu a jeho pravosti. Práve preto je systém vytvorený nariadením č. 1049/2001 nevyhnutný, aby sa jednoznačne určilo, čo je zákonné používanie samotnou inštitúciou, a aby takéto problémy nevznikali v rámci za sebou nasledujúcich súdnych sporov.⁵²

4. Späť k podstate: podmienky vecného zadosťučinenia žalobcu v prípade prístupu k dokumentom

105. V týchto návrhoch som vyhradil istý čas a priestor, aby som sa dosť podrobne zaoberal testom Jurašinović, ktorý Všeobecný súd použil v napadnutom uznesení. Mojm cieľom bolo vysvetliť, prečo je podľa mňa tento prístup koncepčne nesprávny a z praktického hľadiska absurdný.

106. Ako vyplýva z predchádzajúcich častí týchto návrhov, energia súdu Únie, ktorý prejednáva žaloby o neplatnosť zamietavých rozhodnutí prijatých na základe nariadenia č. 1049/2001, by sa takmer vôbec nevyvalovala na podstatu veci samej. Vyčerpala by sa v nekonečných diskusiách (týkajúcich sa skutkového stavu) o tom, kto čo presne zverejnil, kde to zverejnil a kedy, kto o tom vedel a či dokument, ktorý niekde tretia osoba zverejnila, má alebo nemá rovnaký počet odsekov ako originál a podobne.

107. Okrem toho takéto diskusie o skutkových okolnostiach by sa využívali na to, aby sa jednotlivcom účinne bránilo v prístupe k súdu Únie. Je dôležité mať na zreteli, že uznesenie o zastavení konania je dosť silným opatrením, na základe ktorého súd Únie prichádza v rozpore s vôľou žalobcu k záveru, že jeho žaloba je v skutočnosti nepodložená a bezobsažná. Takýto postup sa preto musí používať opatrne, dokonca by sa dalo povedať jemne, a to najmä v situáciách, v ktorých už súd Únie nahradil formálny predmet sporu vecným predmetom sporu, ako je to vo veciach týkajúcich sa prístupu k dokumentom.⁵³ Ak by sa v ďalších etapách zmenila definícia obsahu vecného zadosťučinenia tak, že by sa v porovnaní s pôvodnými návrhmi predloženými súdu úplne zmenila,⁵⁴ nebezpečne by sa priblížilo riziko zabránenia skutočnému prístupu k súdu.

108. Na základe všetkých uvedených dôvodov navrhujem Súdnemu dvoru, aby vyhovel prvému odvolaciemu dôvodu a vrátil sa k racionálnej jednoduchosti súčasného testu vecného zadosťučinenia, ako ho nedávno Súdny dvor potvrdil v rozsudkoch ClientEarth a Rogesa, a možno ho zhrnúť nasledujúcim spôsobom.

51 Pozri nedávny rozsudok z 18. júla 2017, Komisia/Breyer (C-213/15 P, EU:C:2017:563, bod 62), alebo uznesenie zo 14. mája 2019, Maďarsko/Parlament (C-650/18, neuvverejnené, EU:C:2019:438, bod 14). Pozri tiež uznesenie z 29. januára 2009, Donnici/Parlament (C-9/08, neuvverejnené, EU:C:2009:40, bod 18).

52 Z uznesenia zo 14. mája 2019, Maďarsko/Parlament (C-650/18, neuvverejnené, EU:C:2019:438), vyplýva, že Maďarsko v prílohe k žalobe podanej na Súdny dvor uviedlo právne stanovisko vypracované právnym útvarom Európskeho parlamentu. Toto stanovisko uverejnila internetová stránka Politico, pričom Maďarsko ani iný účastník konania o sprístupnenie uvedeného dokumentu nikdy nepožiadali. Súdny dvor konštatoval, že ak by umožnil tomuto členskému štátu dať do spisu právne stanovisko Parlamentu, ktorého sprístupnenie táto inštitúcia nepovolila, išlo by o obchádzanie postupu žiadosti o prístup k takému dokumentu, ako vyplýva z nariadenia č. 1049/2001.

53 Najmä ak sa použije v kontexte, v ktorom neexistujú jasné pravidlá primeraného konania inštitúcie za takýchto okolností. Môže inštitúcia poskytnúť vecné zadosťučinenie žiadateľovi a pritom sa formálne nevrátiť k svojmu predchádzajúcemu rozhodnutiu? Môže tak jej konanie byť v rozpore s jej vlastným platným rozhodnutím? Ak existuje potreba, aby sa k takému rozhodnutiu vrátila, má sa tak stať *ex officio* alebo len na základe nového návrhu žiadateľa, najmä v prípade, keď zanikla predchádzajúca prekážka zverejnenia? Zvýšená flexibilita inštitúcií EÚ vyplývajúca z toho, že neexistuje Európsky kódex správneho konania, v ktorom by mali byť podobné otázky upravené, sa nemôže reálne uplatňovať a používať proti jednotlivcom, ktorí požadujú prístup k súdnemu preskúmaniu. Platí by mal presný opak: to, že neexistujú pravidlá, by sa malo vykladať spôsobom, ktorý znevýhodňuje inštitúciu či inštitúcie, a to určite prinajmenšom v prípadoch individuálneho prístupu k súdu Únie.

54 Nechcem byť príliš formalistický, ale pôvodným predmetom žaloby je a aj naďalej zostáva *zrušenie napadnutého rozhodnutia* Európskeho parlamentu. Predstavme si analogickú situáciu, v ktorej si kúpim lístky na koncert, a organizátori mi ich nedoručia (z akéhokoľvek dôvodu). Keď podám na organizátorov žalobu na civilnom súde, v ktorej sa domáham zaslania lístkov, alebo vrátenia peňazí, súd ma požiada, či by som sa neuspokojil so sledovaním (nejakých častí) koncertu, ktoré zaznamenal trasúcim sa mobilným telefónom niekto v dave, pričom tento záznam neskôr zverejnil na internete. Keďže uvedený videozáznam by bol nahratý na internet v súlade s pravidlami autorského práva, civilný súd by konštatoval, že o žalobe nie je potrebné rozhodnúť, pretože si môžem pozrieť uvedené video na internete.

109. Žiadateľ, ktorý sa domáha zrušenia rozhodnutia inštitúcie podľa nariadenia č. 1049/2001, môže svoj *pôvodný záujem* na konaní stratiť vtedy a len vtedy, keď mu bolo poskytnuté úplné formálne alebo vecné zadostučinenie. *Formálne* zadostučinenie znamená, že príslušná inštitúcia napadnuté rozhodnutie zruší. *K vecnému* zadostučineniu tiež môže dôjsť v prípade formálneho zrušenia, ale iba ak žalobca získa (i) *úplné znenie všetkých* požadovaných dokumentov v požadovanej forme a rozsahu, (ii) pričom ich získa *od* dotknutej *inštitúcie*, a to buď spôsobom uvedeným v článku 10 ods. 1 alebo v článku 10 ods. 2 nariadenia č. 1049/2001.

110. Takéto úplné zadostučinenie môže viesť k strate *pôvodného záujmu* na konaní na súde Únie. Ak žalobca nemá nijaký *ďalší alebo iný záujem* na konaní (touto otázkou sa budem zaoberať v ďalšej časti návrhov týkajúcej sa druhého odvolacieho dôvodu), možno výnimočne vyhlásiť úplnú stratu záujmu na konaní, ktorej dôsledkom je zastavenie konania.⁵⁵

111. Zo skutkových okolností tejto veci jasne vyplýva, že v prípade odvolateľky nedošlo ani k formálnemu, ani k vecnému zadostučineniu. Jej *pôvodný záujem* na konaní, ktorý vyústi do rozhodnutia vo veci samej, je zjavne zachovaný. Všeobecný súd sa preto dopustil nesprávneho právneho posúdenia. Napadnuté uznesenie by preto malo byť zrušené.

C. Druhý odvolací dôvod

112. Domnievam sa, že prvému odvolaciemu dôvodu odvolateľky by sa malo vyhovieť. Ak Súdny dvor bude súhlasiť s mojím posúdením v tejto súvislosti, nebude potrebné preskúmať druhý odvolací dôvod. Vzhľadom na úlohu generálnych advokátov, ktorá spočíva v plnej podpore poskytnutej Súdnemu dvoru, však venujem niekoľko stručných záverečných poznámok aj druhému odvolaciemu dôvodu.

113. Tieto poznámky môžu byť naozaj pomerne krátke, keďže, vychádzajúc z rozsudku vo veci ClientEarth, má odvolateľka nepochybne pravdu, aj pokiaľ ide o druhý odvolací dôvod. Ak sa rozhodnutie v uvedenej veci uplatní na skutkové okolnosti prejednávanej veci, možno dospieť len k záveru, že odvolateľka si udržala nielen svoj *pôvodný záujem* na konaní, ale má aj *ďalší záujem* na tom, aby Všeobecný súd vo veci rozhodol, a to prinajmenšom s cieľom zabrániť opätovnému vzniku protiprávneho stavu, pokiaľ ide o jej možné ďalšie žiadosti o prístup v budúcnosti.

114. V bode 33 napadnutého uznesenia Všeobecný súd konštatoval, že odmietnutie Parlamentu poskytnúť prístup je osobitne spojené s prejedávanou vecou a má *ad hoc* povahu. Údajný protiprávny stav teda nemôže v budúcnosti vzniknúť mimo osobitných okolností prejednávanej veci. „Odmietnutie Parlamentu nachádzajúce sa v napadnutom rozhodnutí bolo založené na výnimke týkajúcej sa ochrany súdneho konania..., ktorá sa uplatňuje dovtedy, kým toto konanie prebieha, keďže Parlament poukázal na to, že požadovaný dokument bol relevantne prepojený s prebiehajúcim súdnym konaním vo veci, v ktorej bol vyhlásený rozsudok [De Capitani], pričom žiadosť o prístup bola podaná v kontexte jednak intenzívnej diskusie v blogoch a jednak stanovísk, ktoré mohli ovplyvniť postoj Parlamentu vo veci.“

⁵⁵ Vo veciach, v ktorých došlo k takému zániku *pôvodného záujmu* na konaní až *po* podaní žaloby, a neexistujú nijaké osobitné okolnosti, nahradí celé trovy konania inštitúcia EÚ – pozri v tejto súvislosti rozsudok zo 4. septembra 2018, ClientEarth/Komisia (C-57/16 P, EU:C:2018:660, bod 130), a uznesenie zo 17. decembra 2019, Rogesa/Komisia (C-568/18 P, neuverejnený, EU:C:2019:1092, bod 37).

1. Tvrdenia účastníkov konania

115. Odvolateľka sa spolu s fínskou a švédskou vládou domnieva, že si svoj záujem na konaní udržiava, pretože predmetný protiprávny stav sa v budúcnosti pravdepodobne zopakuje bez ohľadu na osobitné okolnosti veci. Odmietnutie odporcu poskytnúť prístup k požadovanému dokumentu nebolo podľa odvolateľky osobitne spojené s prejedávanou vecou a nemalo *ad hoc* povahu. Rovnako ako vo veci ClientEarth je viac ako pravdepodobné, že odvolateľka bude aj v budúcnosti požadovať ďalší prístup k podobným dokumentom, ako je ten dotknutý, pretože jej súčasný výskum na danú tému bude prebiehať prinajmenšom do roku 2021.

116. Odvolateľka ďalej tvrdí, že dokument, ktorého sa týka konanie na Súdnom dvore Európskej únie, je vo svojej podstate súčasťou súdneho konania. Skutočnosť, že prebieha intenzívna diskusia v rámci blogov, nemôže byť dôvodom nesprístupnenia dokumentov. Napadnutým uznesením vlastne Všeobecný súd vytvára kategóriu dokumentov, konkrétne kategóriu konečných rozhodnutí o zamietnutí, ktoré môžu byť súdne preskúmané, a nemôžu byť sprístupnené, pričom sa na ne vzťahuje (*de facto*) všeobecná domnienka nesprístupnenia.

117. Fínska vláda sa domnieva, že naozaj existuje výrazné riziko, že odporca v budúcnosti odmietne sprístupniť svoje rozhodnutia z dôvodu ochrany súdneho konania.

118. Podľa odporcu si odvolateľka zamieňa otázku zostávajúceho záujmu na konaní a otázku zákonnosti napadnutého rozhodnutia. Všeobecný súd správne usúdil, že otázka, či je zamietavé rozhodnutie osobitne spojené s prejedávanou vecou a či má *ad hoc* povahu, je relevantná. Odmietnutie prístupu bolo osobitne spojené s okolnosťami veci. Bolo založené na posúdení relevantného dokumentu v osobitnom kontexte súdneho konania, ktoré vyvolalo zvýšený záujem médií a širokej verejnosti. Odporca preto tvrdí, že Všeobecný súd rozhodol správne, keď zamietavé rozhodnutie odporcu necharakterizoval ako *de facto* všeobecnú domnienku nesprístupnenia. Okolnosti prejedávanej veci sa líšia od tých vo veci ClientEarth, ktorá sa preto v prejedávanej veci neuplatňuje.

2. ClientEarth – pokračovanie

119. S účastníkmi konania sa zhodujem v tom, že rozhodnutie Súdneho dvora vo veci ClientEarth je naozaj pre prejedávanú vec zásadné. Keďže však obaja účastníci konania z uvedeného rozhodnutia vyvodili dosť odlišné závery, je zrejme nevyhnutné sa týmto rozsudkom zaoberať podrobnejšie.

120. Pripomínam, že v uvedenej veci⁵⁶ Komisia v čase rozhodnutia Súdneho dvora v plnej miere vecne uspokojila požiadavku odvolateľky, a preto rozhodujúcou otázkou bol jej ďalší alebo dodatočný záujem na konaní. V súvislosti so zostávajúcim alebo *ďalším záujmom* Súdny dvor vymedzil tri relevantné faktory.

121. Po prvé Súdny dvor konštatoval, že oneskorené sprístupnenie dokumentov, ku ktorému došlo po skončení rozhodovacieho procesu, neumožnilo naplnenie cieľov, ktoré ClientEarth svojou žiadosťou o prístup sledovala, konkrétne cieľa ovplyvnenia rozhodovacieho procesu („nenaplnenie účelu sprístupnenia“)⁵⁷.

⁵⁶ Pozri body 82 až 85 vyššie.

⁵⁷ Rozsudok zo 4. septembra 2018, ClientEarth/Komisia (C-57/16 P, EU:C:2018:660, body 46 a 47).

122. Po druhé Súdny dvor usúdil, že Komisia založila svoje pôvodné rozhodnutie na všeobecnej domnienke, že sprístupnenie dokumentov vypracovaných v rámci prípravy posúdenia vplyvu by vážne ohrozilo prebiehajúci rozhodovací proces. Bolo pravdepodobné, že Komisia túto všeobecnú domnienku v budúcnosti znova použije, keď bude reagovať na novú žiadosť o prístup k dokumentom vypracovaným v kontexte prebiehajúceho posúdenia vplyvu. Súdny dvor preto dospel k záveru, že protiprávny stav sa v budúcnosti môže opakovať („nebezpečenstvo opakovania“)⁵⁸.

123. Po tretie Súdny dvor poukázal na to, že ClientEarth bude v súvislosti s takýmto uplatnením uvedenej domnienky v budúcnosti osobitne citlivá. Ide o organizáciu zameranú na ochranu životného prostredia a jedným z jej cieľom je preto podpora zvýšenej transparentnosti a zákonnosti v legislatívnom procese EÚ. Bolo preto pravdepodobné, že o dokumenty požiada aj v budúcnosti a že Komisia jej žiadosť o prístup na základe uvedenej všeobecnej domnienky znova odmietne. ClientEarth by preto musela podať novú žalobu o neplatnosť, aby spochybnila opodstatnenosť tejto domnienky („osobitne citlivé postavenie“).⁵⁹

3. Nebezpečenstvo opakovania

124. Na rozdiel od odvolateľky nie som si úplne istý, do akej miery sú tri vyššie uvedené faktory v skutočnosti „testom“ a do akej miery sú len troma náhodnými aspektmi, ktoré Súdny dvor považoval v konkrétnom prípade za relevantné s cieľom priblížiť vec ClientEarth k výsledku v súvislosti so zostávajúcim záujmom na konaní.

125. Na druhej strane sa s odvolateľkou úplne zhodujem v tom, že ak by sa v prejednávanej veci uplatnil prístup, ktorý sa použil vo veci ClientEarth a súvisí s pravdepodobnosťou nebezpečenstva opakovaného protiprávneho stavu, bola by táto podmienka splnená.

126. Z môjho pohľadu môže byť logika sprevádzajúca druhý uvedený faktor veci ClientEarth relatívne jednoduchá: bolo odmietnutie prístupu v minulosti, (i) založené na všeobecnom právnom riešení, ktoré by odporca mohol uplatniť aj v budúcich prípadoch, (ii) v súvislosti s rovnakou odvolateľkou?

127. Logika takto definovanej výnimky je celkom jasná: jednotlivci (subjektívny záujem), a napokon ani súd Únie (objektívny záujem) sa nechcú opakovane zaoberať rovnakými typmi vecí, v ktorých sa vzhľadom na prístup inštitúcie – odporcu nikdy nerieši ich meritórna stránka. V záujme práva a tiež riadneho výkonu spravodlivosti je niekedy možné uprednostniť prevažujúci záujem a rozhodnúť meritórne, aj keď reálne už predmet tohto sporu zanikol.

128. Pokiaľ však ide o všeobecný prístup, je vec ClientEarth k žalobcom v skutočnosti dosť veľkorysá.

129. Po prvé je pravdepodobnosť opakovania jasne oddelená od konkrétnych okolností veci, a teda jasne existuje „nezávisle od konkrétnych okolností“⁶⁰. To je nepochybne úplne logické: cieľ spočíva v tom, aby sa rovnaké (pochybné) právne riešenie neuplatňovalo v iných, podobných prípadoch. Ak by to tak nebolo, dospeli by sme k veľmi problematickému (a prázdnemu) výkladu tejto podmienky, ktorý by vždy viedol ku konštatovaniu, že každá vec je iná, a preto má každé rozhodnutie povahu *ad hoc* a je neprenosné. K tomuto však zjavne v tomto prípade nesmerujeme: podstatné je práve možné uplatnenie aj na iné individuálne prípady.

⁵⁸ Tamže, body 49 až 53.

⁵⁹ Tamže, bod 54.

⁶⁰ Okrem rozsudku zo 4. septembra 2018, ClientEarth/Komisia (C-57/16 P, EU:C:2018:660, body 48 a 50), pozri napríklad rozsudky zo 7. júna 2007, Wunenburger/Komisia (C-362/05 P, EU:C:2007:322, bod 52), a z 30. apríla 2020, Izba Gospodarcza Producentów i Operatorów Urządzeń Rozrywkowych/Komisia (C-560/18 P, EU:C:2020:330, bod 40).

130. Po druhé je teda potrebné formulovať všeobecné právne riešenie, ktoré je primerane abstraktné a mohlo by sa uplatňovať na budúce prípady. Ak by bolo možné takéto riešenie formulovať na základe prejednávanej veci, potenciálny žalobca by samozrejme nebol povinný predniesť dôkazy, že ide o taký prípad.⁶¹ Postačí primeraná pravdepodobnosť.⁶²

131. Po tretie je však tiež zjavné, že pravdepodobnosť opakovania sa musí vzťahovať *na rovnakého žalobcu*. V tejto súvislosti môže mať istý význam skutočnosť, či je ona alebo on „osobitne citlivý“, ale zdá sa, že rozhodnutie vo veci ClientEarth nezachádza až tak ďaleko, aby sa zaviedla možnosť jednotlivca podať žalobu vo verejnom záujme na základe jednoduchého konštatovania, že inštitúcia môže spôsobiť rovnaký typ protiprávneho stavu v súvislosti s inými budúcimi žalobcami. Záujem na konaní si udržiava konkrétny žalobca, ktorý mal na začiatku osobný záujem napadnúť dotknuté zamietavé rozhodnutie inštitúcie EÚ, kým nenastala udalosť, na ktorú nemal nijaký vplyv, a spočívala v zmene názoru autora napadnutého aktu v prospech žalobcu v konkrétnej veci.⁶³

132. V prejednávanej veci musím naozaj súhlasiť s odvolateľkou v tom, že uvedené aspekty rozsudku Súdneho dvora vo veci ClientEarth sa v plnej miere uplatňujú v tomto odvolaní.

133. Po prvé vychádza zamietnutie zo širokého právneho riešenia týkajúceho sa uplatnenia nariadenia č. 1049/2001, ktoré by sa dalo znova uplatniť? Áno, je to naozaj tak. Z tejto domnienky, alebo skôr z právneho pravidla či riešenia⁶⁴ vlastne vyplýva, že *sprístupnenie rozhodnutí EÚ, ktoré boli napadnuté na súde Únie, by vážne narušilo ochranu súdneho konania na účely článku 4 ods. 1 písm. b) nariadenia č. 1049/2001, najmä v prípade, že uvedené rozhodnutia vyvolávajú intenzívnu diskusiu*.⁶⁵

134. Možno takéto právne riešenie uplatniť aj na budúce veci? Nepochybne áno a veľmi jednoducho, pričom by to malo v podobných prípadoch veľmi silný vplyv na prístup k dokumentom: akékoľvek konečné administratívne súdne rozhodnutie, na ktoré sa náhodou vzťahuje súdne preskúmanie na súde Únie, by mohlo byť účinne vylúčené z možnosti prístupu v zmysle nariadenia č. 1049/2001 na pomerne dlhý čas, ktorý je potrebný na ukončenie súdneho preskúmania na súde Únie.⁶⁶

135. Po druhé síce nechcem otvárať zaujímavú debatu o tom, či akademici, ktorí poberajú granty na výskum, sú osobitne citlivou skupinou (v zmysle veci ClientEarth), avšak existuje predpoklad, že odvolateľka pravdepodobne bude aj v budúcnosti ďalej žiadať o prístup k dokumentom inštitúcií EÚ. Venuje sa výskumu, ktorý je zameraný práve na prístup k dokumentom a jej aktuálny výskum je financovaný grantom, ktorý bude čerpať prinajmenšom do roku 2021. Ako teda Súdny dvor konštatoval vo veci ClientEarth, existuje opodstatnená pravdepodobnosť, že rovnaká odvolateľka podá ďalšie žiadosti, alebo skôr možno na základe všetkých skutočností, ktoré má Súdny dvor k dispozícii, konštatovať, že túto pravdepodobnosť budúcich žiadostí určite nemožno vylúčiť.

136. Na záver sa domnievam, že v prípade, že Súdny dvor bude chcieť preskúmať aj druhý odvolací dôvod odvolateľky, je tento dôvod úplne opodstatnený.

61 To samozrejme neznamená, že nemôžu existovať žalobcovia, ktorí sú čarodejníci a vedia predložiť dôkazy o budúcnosti.

62 V bode 53 rozsudku vo veci ClientEarth dokonca Súdny dvor preniesol dôkazné bremeno na inštitúciu – odporcu a konštatoval, že „všeobecnú domnienku... tak môže Komisia v budúcnosti opäť uplatniť v prípade nových žiadostí..., čo navyše táto inštitúcia nespochybňuje“. Kurzívou zvýraznil generálny advokát.

63 Pozri v tejto súvislosti rozsudok z 30. apríla 2020, Izba Gospodarcza Producentów i Operatorów Urządzeń Rozrywkowych/Komisja (C-560/18 P, EU:C:2020:330, body 49 až 50), v ktorom sa poukazuje na vec ClientEarth, aj keď tento rozsudok obe veci odlišil na základe skutkových okolností, a následne sa v ňom dospelo k inému výsledku. Pozri tiež návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Pitruzzella vo veci Izba Gospodarcza Producentów i Operatorów Urządzeń Rozrywkowych/Komisja (C-560/18 P, EU:C:2019:1052, bod 88).

64 Domnievam sa, že vec ClientEarth nesmerovala k právnej domnienke (v zmysle *presumptio iuris* a všetkých právnych dôsledkov tohto konceptu), ale skôr k právnemu riešeniu alebo právnemu pravidlu.

65 Podobne formulované riešenie právnej otázky sa výrazne podobá riešeniu Súdneho dvora v bode 49 rozsudku vo veci ClientEarth.

66 Ani nepovažujem za potrebné začínať úvahu o tom, čo v kontexte tejto žiadosti znamená výraz „intenzívna diskusia v blogoch“ (bod 33 napadnutého uznesenia), a skôr poukážem na fascinujúci paradox: ak niečo vyvoláva záujem, a preto to pravdepodobne vyvolá diskusiu, je potrebné k tomu preto zamietnuť prístup? Majú sa tak často spomínané kategórie ako otvorenosť, transparentnosť a vyššia zodpovednosť inštitúcií EÚ (odôvodnenie 2 nariadenia č. 1049/2001) uplatňovať len v prípade rozhodnutí, o ktorých s istotou možno povedať, že nikoho nezaujímajú?

D. Riešenie prejednávanej veci

137. Odvolateľka navrhla, aby Súdny dvor napadnuté uznesenie zrušil. Okrem toho Súdny dvor požiadala, aby využil článok 61 druhú vetu Štatútu Súdneho dvora Európskej únie. Toto ustanovenie umožňuje Súdnemu dvoru, aby vo veci vydal konečný rozsudok, ak to stav konania dovoľuje, a aby vec nevracal na rozhodnutie Všeobecného súdu.

138. Keďže v prejednávanej veci Všeobecný súd nepreskúmal ani prípustnosť sporu, ani vec samu, navrhujem, aby Súdny dvor zrušil napadnuté uznesenie v zmysle článku 61 prvej vety Štatútu Súdneho dvora Európskej únie a vrátil vec na rozhodnutie Všeobecnému súdu. Vzhľadom na celkom osobitý priebeh konania v prejednávanej veci bola nevyhnutná diskusia, ktorá v uvedenej súvislosti mala prebehnúť, prerušená tým, že Všeobecný súd zmenil zameranie sporu prostredníctvom svojho opatrenia na zabezpečenie priebehu konania podľa článku 89 svojho rokovacieho poriadku.

V. Návrh

139. Navrhujem, aby Súdny dvor:

- zrušil uznesenie Všeobecného súdu Európskej únie z 20. septembra 2018, Leino-Sandberg/Parlament (T-421/17, neuvverejnené, EU:T:2018:628),
- vrátil vec Všeobecnému súdu,
- rozhodol, že o trovách sa rozhodne neskôr.